

Verslag concept

Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK)

Datum commissievergadering	:	20 september 2021
Commissievoorzitter	:	Dhr. M. Steeman
Commissie-adviseur	:	Dhr. E. Krijgsman
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 3288 / krijgsmene@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter:		: dhr. M. Steeman
Commissiegriffier:		: dhr. E. Krijgsman
Leden van de commissie:	CDA	: mw. W. van Anel, dhr. N. Wijmenga
	CU	: mw. E.T. Kaper-Hartenberg
	D66	: dhr. E. Kanik, dhr. Mulder
	JA21	: dhr. D.J. van den Berg
	GL	: mw. T. van Wijnen, mw. A. Gielen
	PvdA	: mw. A. de Vries
	PvdD	: dhr. J. Hollebeek, dhr. F. Zoon
	SP	: mw. R. Alberts
	VVD	: mw. H. Kaamer van Hoegee, dhr. J. van Gilse
	50plus/PvdO	: mw. W. van Soest
	DENK	: dhr. E. Mangal, dhr. M. Alkaduhimi
	PVV	: dhr. N. Kaptheijns
Gedeputeerden:	dhr. Stigter, dhr. Loggen	
Afwezig:	Fractie Baljeu, FvD	
Notulist	mw. B.D. Young-van Leijen (Moneypenny)	

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, Strategische Agenda, Lijsten moties en toezeggingen en C-agenda
3. Inspreekhalftuur
4. B-Agenda Klimaat en Energie
 - 4.a. Energie: Cluster Energie Strategie NZKG (B-agenda RWK 20-09-2021)
5. Rondvraag gedeputeerde Stigter (portefeuilles Klimaat en Energie)

- 35 6. B-agenda Omgevingsvergunning
6.a Omgevingsverordening / Energie: Ontwerp 1^e partiele herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 (B-agenda RWK 20-09-2021)
7. Rondvraag gedeputeerde Loggen (portefeuilles Ruimte en Wonen)
8. Sluiting
- 40 9. C-Agenda Klimaat en Energie (ter kennisname)
9.a Energie: Ingekomen mail – Verzoek Alliander NV tot versterking kapitaalstructuur met bijlagen – geanonimiseerd. (C-agenda RWK 20-09-2021)
9b. Energie: Raadsinformatiebrieven RES Noord-Holland noord en RES Noord-Holland zuid (C-agenda RWK 20-09-2021)
- 45 9.c Mobiliteit/Milieu/Klimaat: Ingekomen mail Verzoek optreden tegen Milieu en Verkeershinder (C-agenda RWK 20-09-2021)
9.d Energie: Nieuwsbrief september NP RES (C-agenda RWK 20-09-2021)
9.e Energie: Wijzigingsplan 2 tracé 150kV kabel Otterleek – De Weel (C-agenda RWK 20-09-2021)
- 50 10. C-Agenda Ruimte en Wonen (ter kennisname)
10.a Ruimte/Energie/Grond: Grondverkoop aan TenneT en Liander t.b.v. realisatie transformatorstation op SLP-zuid (C-agenda RWK 20-09-2021)
10.b Ruimte: Verlenging aanstelling Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) (C-agenda RWK 20-09-2021)
- 55 10.c (Wonen) Vooraankondiging indeplaatsstelling achterstand huisvesting verblijfsgerechtigden gemeente Castricum (C-agenda RWK 20-09-2021)
11. C-Agenda Omgevingsverordening (ter kennisname)
11.a (Omgevingsverordening) Wijziging werkgebieden Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 ronde 2021 (C-agenda RWK 20-09-2021)
- 60 12. C-agenda Algemeen
12.a Financiën: Voordracht Tweede begrotingswijziging 2021 (A-agenda NLG 20-09-2021 en EFB en M&B 27-09-2021 en c-agenda RWK 20-09-2021)

65 **1. Opening en mededelingen**

De **voorzitter** opent de commissievergadering om 19.00 uur. Er zijn afmeldingen van dhr. Jensen van JA21 en dhr. Dessing en dhr. Dekker van FvD. De nieuwe leden, dhr. Mulder van D66 en dhr. Alkaduhimi van DENK worden van harte welkom geheten.

Er is een enquête verstuurd naar de leden over de spreektijdenregeling. Op basis van de uitkomsten hiervan zal het presidium op 11 oktober a.s. een besluit nemen over de spreektijdenregeling voor commissies.

Er is een online informatiebijeenkomst op 5 oktober a.s. van 19.30 tot 21.00 uur over de concept Kustvisie voor raadsleden en Statenleden. Aanmelden kan via ijsselmeerkust@noord-holland.nl

70 N.a.v. motie 51 van 2021 wordt een expertmeeting georganiseerd over Fit for 55, verdere Co2-reductie n.a.v. Europese plannen. Deze expertmeeting wordt onder voorbehoud georganiseerd op 6 december a.s. De definitieve aankondiging hierover volgt.

75 Van Alliander is de uitnodiging ontvangen voor het bijwonen van de online informatiebijeenkomsten voor volksvertegenwoordigers over de gewenste kapitaalversterking. Deze bijeenkomsten zijn op 21 september, 6 oktober, 12 oktober of 27 oktober van 19.00 tot 20.30 uur. Statenleden kunnen zich voor een van deze bijeenkomsten aanmelden via aandeelhouders@alliander.com

80 De commissie is uitgenodigd om volgende week de technische briefing over het proces luchtvaart

voorafgaand aan de commissie M&B bij te wonen. De briefing start om 18.35 uur en aanmelden kan bij de commissieadviseur van M&B.

85 **2. Vaststelling van de agenda, verslagen van de vorige vergaderingen, Strategische Agenda, Lijsten moties en toezeggingen en C-agenda**

De **voorzitter** stelt voor om de rondvraag van gedeputeerde Stigter na agendapunt 6a te behandelen. De rondvraag van mw. Alberts van de SP aan gedeputeerde Zaal wordt eerst behandeld.

Gedeputeerde Zaal is hiervoor aanwezig aan het begin van de vergadering.

90 Dhr. **Alkaduhimi** (DENK) verzoekt agendapunt 10.d van de C-agenda op de B-agenda voor de volgende vergadering te agenderen.

De **voorzitter** constateert dat de agenda, de verslagen van de vergaderingen van 30 augustus en 2 september 2021, de strategische agenda, de lijsten van moties en toezeggingen en de C-agenda worden vastgesteld.

95

Rondvraag gedeputeerde Zaal

Door Mw. Alberts (SP) is een rondvraag voor gedeputeerde Loggen aangemeld over een gedoogbeslissing voor het bouwen van een data center in Middenmeer. Deze vraag wordt echter beantwoord door gedeputeerde Zaal.

100 Mw. **Alberts** (SP) vraagt naar de betekenis van een gedoogbeslissing voor het bouwen van een data center nu er nog van alles loopt rond de Omgevingsvergunning voor de bouw van deze data centers inclusief een reactieve aanwijzing vanuit de provincie. Het voelt tegenstrijdig. Kan de gedeputeerde dit nader duiden?

105 Gedeputeerde **Zaal** legt uit dat Microsoft op 5 januari 2021 van Hollands Kroon een vergunning heeft gekregen voor dit data center. De provincie is echter het bevoegde gezag voor het milieu en derhalve ook voor de omgevingsvergunning als geheel. Microsoft was hiervan niet op de hoogte en heeft hierdoor aanzienlijke vertraging opgelopen. In principe kan er zonder omgevingsvergunning niet gebouwd worden. Op basis van de gedoogstrategie van de omgevingsdienst kan hierop een uitzondering worden gemaakt. Een dergelijke gedoogbeslissing kan worden afgegeven op het
110 moment dat er zicht is op legalisatie. De omgevingsdienst heeft dit getoetst en gebleken is dat op korte termijn een vergunning kan worden afgegeven die voldoet aan de vereisten die door de provincie zijn gesteld. Hierdoor kan de gedoogbeslissing worden afgegeven. Hierna volgt de vergunning waartegen zienswijzen en beroep kunnen worden ingediend. Hiervoor geldt het “op eigen risico” dat bij de gedoogbeslissing is vermeld. De reactieve aanwijzing bestaat uit twee delen.
115 Het deel van het Venster waar de omgevingsvergunning betrekking op heeft, hiervoor ligt al een bestemmingsplan. Hierop ligt geen reactieve aanwijzing. De reactieve aanwijzing heeft betrekking op een ander gebied. Daarom kan er hier gebouwd worden omdat er reeds een bestemmingsplan aanwezig was.

Mw. **Alberts** (SP) vraagt of het juist is dat het om hetzelfde data center gaat.

120 Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat het om twee delen met een apart bestemmingsplan gaat. Omdat het om twee verschillende bestemmingsplannen gaat betreft het twee verschillende trajecten. Juridisch staan deze los van elkaar. Er is kaartmateriaal ter verduidelijking. Dit materiaal zal ter beschikking worden gesteld aan mw. Alberts.

125 De **voorzitter** dankt gedeputeerde Zaal voor het aanwezig zijn in de vergadering.

3. Inspreekhalftuur

De **voorzitter** meldt dat zich geen insprekers hebben aangemeld.

130

4. B-Agenda Klimaat en Energie

4.a. Energie: Cluster Energie Strategie NZKG (B-agenda RWK 20-09-2021)

135

Gedeputeerde Staten hebben de Cluster Energie Strategie van het Noordzeekanaal gebied (CES NZKG) vastgesteld. De CES NZKG geeft een overzicht van de projecten waarvoor de industriële NZKG cluster nodig zijn om de klimaatdoelen van het klimaatakkoord te halen. Tevens maakt het inzichtelijk welke energie-infrastructuur nodig is ten behoeve van de verduurzaming van de industrie. In het Noordzeekanaal gebied heeft het projectbureau NZKG namens het Bestuursplatform Energietransitie de CES 1.0 NZKG opgesteld. Na de vergadering van het Bestuursplatform Energietransitie Noordzeekanaalgebied op 9 september over de CES 1.0 zal deze worden aangeboden aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

140

GS heeft verzocht de brief op de B-agenda te agenderen zodat de commissie RWK met elkaar en de gedeputeerde in debat kan gaan over de CES.

145

Mw. **Gielen** (GL) dankt de ambtenaren die vorige week de technische briefing hebben verzorgd. De energietransitie moet met alle sectoren worden gedaan. Landbouw en energie spelen hierin ook een grote rol. De flinke veranderingen die ons te wachten staan vergen flinke inspanningen van bedrijven en overheden. Ook in de CES komt als een van de belangrijkste aandachtspunten het elektriciteitsnetwerk naar voren. Welke kansen ziet de gedeputeerde om binnen het Noordzeekanaalgebied en binnen de CES als provincie een trekkersrol te vervullen in de verbetering van de energie infrastructuur? In de CES wordt gesteld dat het Noordzeekanaalgebied op termijn kan uitgroeien tot een waterstofhub. De provincie kan een grote rol spelen in het verbinden van deze waterstofhub met die in Den Helder. Wordt de kennis die binnen de CES wordt opgedaan gedeeld met Den Helder? In hoeverre kan er een verbinding worden gelegd tussen deze twee hubs?

150

Er wordt flink geïnvesteerd in de opslag van CO₂. Door zo'n grote prioriteit te maken van CO₂-opslag kan er minder geïnvesteerd worden in daadwerkelijk schone oplossingen, innovatie en energiebesparingsmogelijkheden. CO₂-opslag zou in die zin een laatste redmiddel moeten zijn. Dhr. **Wijmenga** (CDA) vraagt naar de twijfels van GL op het punt van CO₂-opslag. Het is toch belangrijk dat CO₂ uit de lucht wordt gehaald.

155

Mw. **Gielen** (GL) antwoordt dat het een mogelijkheid is die GL niet uitsluit. Door er zo'n prioriteit van te maken kunnen de middelen die hiernaar toe gaan niet worden ingezet op daadwerkelijke energiebesparing en het vergroten van het aandeel schone energie.

160

Dhr. **Van Gilse** (VVD) vraagt of mw. Gielen denkt de doelstellingen te kunnen behalen zonder CCS.

Mw. **Gielen** (GL) zegt dat de doelen gehaald moeten worden. Liever in de grond dan in de lucht. Maar het is beter om eerst in te steken op echte oplossingen en duurzame investeringen. CCS is meer een laatste redmiddel.

165

De CES is een noodzakelijk document. De focus op elektriciteit, infrastructuur en waterstof is belangrijk.

170

Dhr. **Kanik** (D66) geeft aan dat zijn fractie blij is dat er zoveel partijen samenwerken aan de CES. Het is goed dat er wordt nagedacht over de overgang naar een duurzame energiesector vooral omdat er naast landbouw in de industrie de grootste stappen gezet kunnen worden naar een CO₂-neutrale samenleving. D66 vindt het belangrijk dat de verduurzaming van de samenleving zo snel mogelijk en met zo min mogelijk tussenstappen wordt geïmplementeerd. Om de klimaatdoelen te halen zal overgestapt moeten worden op een nieuw systeem. Het is beter om dit ineens goed te doen en niet voor onzekere oplossingen te kiezen zoals CCS en CCUS. Dit is nog geen bewezen techniek blijkt ook uit een aantal projecten dat door de EU is gefinancierd en waarvan er na 6 jaar geen enkele is gestart. De fractie is blij dat Tata Steel gekozen heeft voor vergroening via waterstof. Ook hier zitten risico's aan maar van CCS en CCUS is bekend dat ze niet werken of te duur zijn om te

175

implementeren.

Dhr. **Wijmenga** (CDA) wijst erop dat nog niet duidelijk is wat dé oplossing is om voldoende groene waterstof voor Tata Steel te produceren. Hoe wil D66 de opgave waarmaken als men tegen
180 technieken als CO₂-opslag en kernenergie is.

Dhr. **Kanis** (D66) antwoordt dat de CCS-techniek niet blijkt te werken. Geen enkel project komt in de buurt van het target. De vraag is dan of dit de juiste weg is. Het vraagt enorme investeringen en is economisch niet rendabel. De vergroeningsoptie van Tata Steel lijkt dan veel beter haalbaar.

Dhr. **Wijmenga** (CDA) vraagt of dhr. Kanis niet bang is voor vertraging als voorgestelde zaken niet
185 worden uitgevoerd.

Dhr. **Kanis** (D66) zegt dat hij een prioritering aangeeft. Hij ziet CCS niet als eerste optie omdat tot nu toe nog niet gebleken is dat het werkt.

Tata Steel zou een substantieel deel van het CCS-project moeten ondersteunen maar doet dit niet. Is het project hierdoor dan nog wel haalbaar? Is er voor brandstoffen die AEB gebruikt een bestaand
190 CCS of CCUS project dat succesvol is geïmplementeerd? Zijn er andere broeikasgassen behalve CO₂ die vrijkomen bij AEB? Als CO₂ wordt afgenomen ontstaat er dan geen permanente afhankelijkheid van fossiele brandstoffen bij de glastuinbouw? Wanneer gaat de inventarisatie bij de glastuinbouw van start of deze CO₂ daadwerkelijk wordt afgenomen?

Mw. **De Vries** (PvdA) dankt de gedeputeerde en de ambtenaren voor het overzicht van de industrieën
195 en de NZKG. Het overzicht is belangrijk om de Noord-Hollanders te tonen dat in alle sectoren de urgentie wordt gevoeld om de klimaatdoelen te halen. Tijdens eerdere besprekingen heeft spreker al aangegeven dat het nog wat ambitieuzer mag. Liever niet inzetten op het afvangen van CO₂, alleen daar waar het moet in verband met de transitie. De voorkeur gaat echter uit naar groene waterstof. Zij is daarom blij dat voor Tata Steel niet wordt ingezet op CO₂-opslag maar versnelling van het
200 opwekken en gebruiken van groene waterstof. Dit is goed voor de omwonenden, het personeel en voor milieu en klimaat. Knelpunten zijn de financiën en voldoende energienetwerkcapaciteit. Het energienetwerk dreigt volgens Alliander vast te lopen. Dit is geen verrassing. In een motie uit 2019 heeft PvdA GS al gevraagd om in te zetten op voldoende infrastructuur om de te verwachten grotere elektriciteitsvraag op te vangen. Tot voor kort werden er vele vergunningen verstrekt aan data
205 centers zonder de nodige verduurzamende voorwaarden. De PvdA heeft hier steeds, en in een vroeg stadium, aandacht voor gevraagd. Het is een aandachtspunt.

Mw. **Alberts** (SP) vraagt of mw. De Vries tevreden is over wat deze aandacht tot nu toe oplevert.

Mw. **De Vries** (PvdA) geeft aan dat haar fractie niet tevreden was en nog steeds niet is omdat de verduurzamende voorwaarden nog veel aandacht behoeven.
210 Het mooie voornemen van Tata Steel, dat van nationaal belang is, geeft het Rijk een rol. Ook voor de Provincie ligt hier een rol. Wat zijn de mogelijkheden van de Provincie om Tata te helpen bij de versnelling van de overstap op groene waterstof mede in de rol als aandeelhouder? De basis is het energienetwerk. Hoe kunnen we vergroening vragen terwijl bestaande bedrijven tegen problemen aanlopen en nieuwe bedrijven niet kunnen worden aangesloten? Hoe houden we grip op deze brede
215 materie en blijven we faciliterend voor afnemers?

Dhr. **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat de PvdA inzet op elektrische auto's, elektrische waterpompen e.d. Hoe denkt mw. De Vries het de komende jaren wel te gaan bolwerken daar waar het nu mis gaat?

Mw. **De Vries** (PvdA) beaamt dat hiermee veel eerder begonnen had moeten worden. Nu dit niet het
220 geval is moet er een tandje bij worden gezet bijvoorbeeld versnellend werken aan de groene waterstof, geothermie en aquathermie. Ook spreker maakt zich zorgen. Daarnaast moeten de RES'en die vastgesteld zijn heel vlot worden uitgevoerd.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) denkt dat de RES de druk op het energienetwerk alleen maar verder zal vergroten. Hoe wordt het energienetwerk betrouwbaar gehouden met daarop ook nog de RES?

- 225 Mw. **De Vries** (PvdA) antwoordt dat de RES juist bedoeld is om het betrouwbaar te houden. Ook Tata Steel vindt CO₂-opslag geen goed idee. Er begint een bewustwording te ontstaan. Er is een goede coördinatie van alle ontwikkelingen inclusief de knelpunten nodig met één duidelijk aanspreekpunt voor vragen omtrent veranderde regelgeving en subsidies.
- 230 Mw. **Van Soest** (50Plus/PvdO) zegt dat er in Amsterdam geen woningbouw kan worden uitgevoerd doordat er geen stroomnet meer is. Hoe wil mw. De Vries dit oplossen? Wat moet er versneld worden?
- Mw. **De Vries** (PvdA) antwoordt dat de energietransitie heel hard nodig is om woningen te kunnen bouwen. We moeten de regie nemen. Versnellen is hard nodig. Er is te lang gewacht met de energietransitie die echt heel urgent is.
- 235 Mw. **Van Soest** (50Plus/PvdO) vraagt of mw. De Vries bereid is om te investeren in bedrijven als Liander. Welke oplossingen heeft zij?
- Mw. **De Vries** (PvdA) zegt dat zij de oplossing net heeft genoemd. De keuzes maken we met zijn allen.
- Hoe zorgen we ervoor dat er acuut kan worden gereageerd op obstakels en belemmeringen die zo
- 240 snel mogelijk aangepakt moeten worden?
- Dhr. **Zoon** (PvdD) merkt op dat de opgave veel groter is dan alleen een opgave voor Tata Steel. De opgave van Tata Steel is groot en ook nog eens onzeker. Tata Steel moet echter niet de enige pilaar zijn waar deze energiestrategie op rust. PS heeft motie 103 aangenomen. Kan hierdoor geconcludeerd worden dat het hele CO₂-gedeelte uit de strategie geschrapt kan worden? In de
- 245 waterstofstrategie staat Den Helder als optie beschreven maar in deze strategie komt Den Helder niet terug terwijl het een goede mogelijkheid is. Spreker vraagt of er inzake restwarmte een risico is op een lock-in met gebruik van fossiele warmte? Als we afhankelijk worden van het warmtenet hoe raken we dan nog van de gasverbranding af? Opgemerkt wordt dat de stikstofopgave de transitie remt. Het maximaal gebruik en het oprekken van vergunningen heeft de industrie vastgezet. De
- 250 natuur staat onder druk, laat de transitie de natuur niet nog verder beschadigen. Dit roept om een versnelde reductie van stikstof. Hoe gaat de gedeputeerde dit doen?
- Dhr. **Kaptheijns** (PVV) vraagt wat dit alles gaat kosten. Het elektriciteitsnetwerk moet fors worden uitgebreid of worden omgebouwd. Dit brengt forse kosten met zich mee. Dit geldt ook voor CO₂-opslag en het uitrollen van waterstof. De bandbreedte van investeringen voor een aantal projecten is
- 255 groot. Er zou gezorgd worden voor een goede afstemming met de omgeving en de inwoners bij de concretisering van projecten. De fractie van de PVV is benieuwd hoe deze afstemming plaatsvindt. De CES 1.0 wordt elke twee jaar geëvalueerd. Gewijzigde omstandigheden en voortschrijdend inzicht kunnen worden opgenomen in de CES. Is er ook ruimte voor een eventuele exit strategie of voor het opnemen van kernenergie?
- 260 Mw. **Kaper-Hartenberg** (CU) geeft aan dat haar fractie het goed vindt dat de strategie de aansluiting van een aantal betrokkenen verbetert. De verbinding tussen de CES en Den Helder is een aandachtspunt. Hoe gaat dit verder vorm krijgen? Hebben de plannen van Tata Steel om volop in te zetten op groene waterstof invloed op deze CES? De energie infrastructuur baart zorgen. Graag een reflectie hierop van de gedeputeerde. Verder kan de CU zich vinden in de strategie.
- 265 Mw. **Alberts** (SP) vraagt of we niet in tijdnood komen door alle overleggen en notities. Alles moet in 2030 al op de rails staan. De vraag is hoever we door kunnen gaan met groeien, past dit ruimtelijk nog wel? De SP is voorstander van voorkomen, dit voorkomen komt dichterbij als wordt uitgegaan van afname van de vraag naar energie. Het gaat nu over uitbreiding terwijl het wellicht minder moet worden. Als de vraag naar energie afneemt worden de problemen kleiner. Als gesproken wordt over
- 270 CO₂-opvang moet ook biomassa worden genoemd. Spreker is hier zeker geen voorstander van. Wel is zij er blij mee dat in de notitie leefbaarheid, gezondheid, milieu en natuur bovenaan zijn gezet. Het verhaal draait echter om bedrijven. Hoeveel compromissen wil de Provincie sluiten zodat zij het

adagio “groeien of de dood” toch kunnen uitvoeren? Spreker is benieuwd hoe gekeken moet worden naar de berichten over het vol zijn van het netwerk. Er is een stop afgekondigd voor aansluitingen voor grote bedrijven tot 2025. Zij gaat ervan uit dat bewoners en essentiële instellingen voorrang krijgen op het netwerk.

Mw. **Van Soest** (50Plus/PvdO) vindt het afvangen van CO₂ en opslaan in de grond het paard achter de wagen spannen. Zij is voorstander van het sluiten van de biomassacentrales. Het is ernstig dat er geen elektriciteit meer is en de energie van de windmolens niet eens meer opgeslagen kan worden. Waarschijnlijk zal er elektriciteit geïmporteerd moeten worden. De mogelijkheid van kernenergie moet toch eens worden onderzocht. Misschien is het dan wel mogelijk om in 2030 de doelstellingen te halen.

Dhr. **Mangal** (DENK) geeft aan dat het college data centers gedooft waardoor er geen elektriciteit beschikbaar is voor bewoners en instellingen en zij niet meer aangesloten kunnen worden op het elektriciteitsnetwerk. Hoeveel elektriciteit verbruikt een gedooft data center? Alliander geeft aan dat zij de komende 5 jaar geen extra aansluitingen kunnen realiseren op bepaalde plekken waaronder de regio Amsterdam. Hoe past het gedogen van de bouw van een data center binnen de strategie?

Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt of iedereen zich realiseert dat het Atos project is geannuleerd. Wat heeft dit voor impact op de bedrijven die er nog wel zitten en die meededen in Atos? Worden zij verder op kosten gejaagd en moeten zij nog sneller maatregelen doorvoeren? En betekent dit dat de klimaatdoelen nog verder uit het zicht geraken? Vanwege de hoge kosten en inefficiëntie is de fractie niet heel enthousiast over waterstof. Als het proces efficiënter kan worden gemaakt, bijvoorbeeld d.m.v. kernenergie, zou het een goede oplossing kunnen zijn ten opzichte van het elektrificeren van de industrie.

Dhr. **Wijmenga** (CDA) noemt het in zijn ogen gebrek aan realiteitszin van met name de linkse partijen voor de oplossingen voor het klimaatprobleem. Als allerlei technieken worden uitgesloten dan wordt het problematisch om de doelstellingen te behalen.

Mw. **De Vries** (PvdA) geeft aan dat haar fractie de urgentie wel voelt. De oplossing zit volgens haar in het aanpakken van het energienetwerk. Dat is heel goed mogelijk.

Dhr. **Zoon** (PvdD) mist het blok energiebesparing. Het grootste deel van de bebouwde omgeving kan energieneutraal worden gemaakt. Klopt het dat dhr. Wijmenga aanspoort tot meer energiebesparing om goede keuzes te kunnen maken?

Dhr. **Wijmenga** (CDA) zegt dat energiebesparing waaronder isolatie een van de oplossingen is. De oplossing komt niet van de RES'en. Deze leveren een paar MW energie op, dit is niet veel op het grote geheel.

De CES is een goed stuk. Spreker vraagt of de gedeputeerde groene waterstof als hoogwaardige of laagwaardige energiedrager ziet. Er worden veel soorten infrastructuur bedacht. Zou het niet heel simpel gehouden kunnen worden door veel waterstof te maken, dit in het aardgasnet te stoppen met een betere coating. Hierdoor kunnen alle processen in de industrie plaatsvinden zonder dat grootschalige aanpassingen nodig zijn. Zou dit niet de toekomst kunnen zijn?

Dhr. **Van Gilse** (VVD) geeft aan dat de grote zorg van de fractie in het netwerk ligt. Binnenkort zijn er geen aansluitingen meer mogelijk en moeten bedrijven jaren wachten op een aansluiting. We kunnen niet blijven verduurzamen zonder dat dit zijn grenzen heeft in het netwerk.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt wat de VVD de afgelopen jaren heeft gedaan om de zorgen omtrent het energienetwerk weg te halen en op langere termijn een visie te ontwikkelen waardoor dit voorkomen had kunnen worden.

Dhr. **Van Gilse** (VVD) zegt dat zijn fractie het probleem keer op keer aankaart en de grote zorg uit. Daar waar de Provincie invloed heeft wordt gezorgd dat er volledige inzet is, het netwerk is immers cruciaal. Ook heeft de fractie ervoor gepleit om het gasnet langer in de lucht te houden omdat aardgas een goede transitiebrandstof is. De energievraag is geïnventariseerd. De bedrijven die zich

- in de toekomst mogelijk gaan vestigen zijn hierin niet meegenomen. Hoe is dit ingeschat? Wanneer is duidelijk of geothermie geschikt is in het gebied van het Noordzeekanaal? In de waterstofstrategie wordt aandacht gevraagd voor Den Helder. Er worden kosten genoemd maar er is niets opgenomen over een verdeelsleutel. PS is deelnemer aan het bestuursplatform. Dit schept
- 325 verwachtingen maar geeft vast ook verplichtingen. Komen er verdeelsleutels? Wat gaat dit financieel voor de provincie betekenen? Hoeveel gaat stikstof de transitieopgave remmen en wat gaat de gedeputeerde hieraan doen? Verder sluit spreker zich aan bij de pleidooien voor kernenergie. Voor de lange termijn ziet de fractie dit als een goede oplossing.
- 330 Gedeputeerde **Stigter** geeft aan trots te zijn op de CES. Alle gezamenlijke overheden in het Noordzeekanaal gebied en alle relevante overheden in het gebied zijn met de netbeheerders in staat geweest een plan te maken waarin aangegeven wordt wat er nodig is om de ambities waar te maken. Het is belangrijk dat de industrie nu in beeld is. De industrie is het grootste probleem van het klimaat en ook een belangrijke oplossing voor het klimaatvraagstuk. De CES toont de huidige stand
- 335 van zaken. Er was niet verwacht dat zo snel na afronding van de CES het bericht kwam dat Tata Steel de CCS-route doorsnijdt. Het is nog steeds een cluster maar Tata is hierin wel een dominante factor. Met de recente inzichten, waaronder het niet doorgaan van Atos, zal met de partners worden gekeken wat dit betekent. Voor het grootste deel blijft het verhaal overeind. Het verhaal over CO2 opslag zal anders worden. Veel zaken zijn nog niet duidelijk zoals de effecten op de leefomgeving
- 340 en de exacte kosten. Het is wel de ambitie die is neergelegd aan de regio en aan het Rijk is gevraagd om in te stappen in die ambitie.
- De problematiek inzake het elektriciteitsnet is heel heftig. Een groot deel van de gebieden in Noord-Holland zijn rood gekleurd op de kaart. Alles wat we nu weten kan nog maar daarna kan het niet meer de komende jaren. Er is vaker gesproken over de volheid van het net maar niet was verwacht
- 345 dat het zo snel zou gaan. Als samenleving gebruiken we veel meer elektriciteit. Data centers zijn hiervan maar een klein onderdeel.
- Dhr. **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat de grote problemen in de kop van Noord-Holland zijn waar de data centers zijn en waar veel energie wordt opgewekt wat allemaal weer terug geleverd moet worden waardoor het netwerk verder onder druk komt te staan. In heel Nederland is zichtbaar dat
- 350 het netwerk vastloopt daar waar energie wordt opgewekt.
- Gedeputeerde **Stigter** ontkent dit. Het knelpunt wordt juist veroorzaakt door energievragers. We kunnen niet faciliteren wat er vanuit de bedrijvenszijde, de vraagzijde wordt gevraagd. Er is veel urgentie voor het uitbreiden van het net. Er moeten meer leidingen komen om de vraag naar elektriciteit te faciliteren omdat anders de energietransitie stagneert, ontwikkelingen niet doorgaan
- 355 en het vestigingsklimaat onder druk staat. Dit vraagt een stevige aanpak waar de provincie een rol in heeft. De provincie is trekker van Taskforce Noord-Holland om knelpunten op te sporen en op te lossen met de netbeheerders en de gemeenten. Ook wordt met het Rijk gesproken over wind op zee en de eerste investeringen om de verzwaring van het elektriciteitsnet mogelijk te maken. De eerste partij die zich meldt met het verzoek om aangesloten te worden op het net, wordt in behandeling
- 360 genomen en als het net het toelaat wordt de aansluiting gegund. Hierin kan geen keuze worden gemaakt tussen bedrijven. Met het Rijk is men in onderhandeling om dit te kunnen aanpassen in wet- en regelgeving zodat er wel prioriteit gegeven kan worden. Dit is ook de wens van Alliander die zich aan het wettelijk systeem moet houden.
- Dhr. **Mangal** (DENK) vraagt of het mogelijk is om de eigen opgewekte energie eerst te gebruiken
- 365 voordat deze naar het net gaat.
- Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat dit een van de maatregelen is waar naar wordt gekeken: opgewekte energie eerst zelf gebruiken voordat die het net opgaat zodat het net wordt ontlast. Zo kan ook naar windenergie op zee worden gekeken. De energie die daar wordt opgewekt kan

rechtstreeks naar een bedrijf aan zee worden geleverd in plaats van het net opgestuurd te worden.
370 Dhr. **Van den Berg** (JA21) vindt dat de gedeputeerde zichzelf tegenspreekt. Het net wordt ontlast door de opgewekte energie meteen te gebruiken i.p.v. het net op te sturen. Dit is wat eerder werd genoemd.

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat het net ontlast kan worden op het moment dat je de opgewekte energie zelf gebruikt. De netcongestie in brede zin wordt deels veroorzaakt doordat opgewekte
375 duurzame energie niet op het net kwijt kan maar grotendeels doordat er onvoldoende draadjes zijn op de gevraagde elektriciteit te leveren.

Dhr. **Mangal** (DENK) vraagt of het mogelijk is particulieren te helpen hun eigen infrastructuur aan te leggen zodat ze opgewekte stroom zelf kunnen gebruiken.

De **voorzitter** geeft aan dat gesproken wordt over de CES Noordzeekanaalgebied en niet over de
380 energie infrastructuur.

Gedeputeerde **Stigter** geeft aan dat er vaker zal worden gesproken over de netcongestie maar dit gaat verder dan wat er nu op de agenda staat.

Waterstof is een alternatief voor de langere termijn. Spreker ziet het als een hoogwaardige energiebron. Het is nu nog duur om te maken. Gevraagd is om een CES te maken voor het cluster
385 Noordzeekanaalgebied. Dit eindigt niet helemaal bij het Noordzeekanaalgebied. Zeker bij waterstof zijn er buiten het Noordzeekanaalgebied belangrijke plekken. Dit is opgenomen in de waterstofstrategie en ook in de CES staat Den Helder genoemd, in het cluster niet maar de inzet van de provincie is om continu de verbinding te leggen. Ook wordt breder gekeken bijvoorbeeld naar Groningen voor een Noord-Nederland variant zodat ook de ervaringen van Groningen maximaal
390 benut kunnen worden. Samen met Tata Steel wordt gekeken hoe de provincie hen kan helpen in het verduurzamingspad. Financieel gezien zal dit vooral van het Rijk moeten komen. Op het gebied van vergunningen en verbinden zal de provincie een helpende hand toesteken.

Nog niet zolang geleden is er uitgebreid over CCS gesproken in de commissie NLG. Het ging toen over de rolopvatting van de provincie en versnelde vergunningen rondom CCS. CCS is niet de
395 voorkeursoplossing, het is ook niet innovatief maar is misschien noodzakelijk als we niet op een andere manier in staat zijn om aan onze CO₂-verplichtingen te voldoen. De verkenning moet dit uitwijzen en vervolgens is het aan Tata Steel en anderen om hierin een afweging te maken. Tata Steel heeft de afweging gemaakt de CCS route niet of zeer beperkt in te zullen zetten. Dit betekent dat deze route is afgesneden. Gekeken moet worden of CO₂ op een andere manier afgevangen kan
400 worden. Er zal gebruik worden gemaakt van andere vormen van verduurzaming van het bedrijfsproces. Atos is geschrapt maar daarmee is niet alles dat te maken heeft met CO₂-afvang en CO₂-opslag geschrapt. Er is nog steeds een aantal bedrijven dat hiernaar kijkt.

De lock-in is niet aan de orde, er wordt een stapsgewijs doorlopen. Vanuit de verduurzaming zal er restwarmte zijn die benut wordt in het totale systeem. Met een groot aantal maatregelen dat in de
405 CES is opgenomen zullen effecten rondom milieu en leefbaarheid worden gerealiseerd ook t.a.v. stikstof. Besparing is verankerd in de afspraken die het Rijk heeft gemaakt met de industrie. Er zal altijd een vraag blijven rondom toepassing van energie.

De provincie is samen met de netbeheerders in gesprek met een aantal mogelijk toekomstige bedrijven om te kijken of er adaptieve maatregelen mogelijk zijn. Het vraagstuk doet zich voor in
410 heel Nederland en we moeten met elkaar een adaptieve aanpak ontwikkelen. Er is een middellange termijn strategie nodig waar op tijd wordt geprogrammeerd en aangelegd. Geothermie kan een oplossing zijn maar is nog vrij onzeker. De kosten zullen grotendeels bij de netbeheerders terecht komen. Zij zijn verantwoordelijk voor de aanleg van de infrastructuur. De provincie kan het proces faciliteren.

415

Tweede termijn

Dhr. **Kanik** (D66) vraagt of het niet beter is om AEB te koppelen aan de agenda circulaire economie. Ook vraagt spreker of de gedeputeerde toe kan zeggen bij de overige partners te sturen op zoveel mogelijk rechtstreeks groen waar het kan en pas als het echt niet anders kan naar andere oplossingen te kijken.

Dhr. **Mangal** (DENK) meent gehoord te hebben dat grote bedrijven en multinationals worden geholpen met de kosten zodat deze gesocialiseerd worden. Worden de latere winsten wel geprivatiseerd?

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat er inzake een bestanddeel van AEB leidingen lopen naar de glastuinbouw. Er zijn plannen om dit uit te breiden zodat de glastuinbouw hier baat bij heeft. Hij zegt toe waterstof onder de aandacht te brengen. Het gaat vooral over een tijdsbeschikbaarheid.

Ten aanzien van dhr. Mangal is het goed om een onderscheid te maken in de kosten. De bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor het benodigde maatwerk dat nodig is om te verduurzamen. Het gaat om grote investeringen. Er liggen hiervoor geen subsidies op de plank. De energie infrastructuur wordt gedragen door de netbeheerders en die betalen we allemaal samen via de verschillende energierekeningen. Ook zal er aandacht moeten zijn voor het tijdig vinden van creatieve oplossingen.

5. B-Agenda Omgevingsverordening

6.a. Omgevingsverordening / Energie: Ontwerp 1^e partiele herziening

Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 (B-agenda RWK 20-09-2021)

Het Kabinet besloot in mei 2021 om de invoering van de Omgevingswet uit te stellen. Dit heeft gevolgen voor de provincie Noord-Holland, onder meer voor de uitvoering van de Regionale Energie strategieën voor Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid (RES'en). Om doorgang van de RES'en mogelijk te maken hebben GS besloten om de Omgevingsverordening NH2020 gedeeltelijk aan te passen voor het onderdeel 'Wind op Land'. Die wijziging wordt ter inzage gelegd.

Voorafgaand aan de terinzagelegging van het ontwerp 1^e partiele herziening OV NH2020 biedt GS de commissie de gelegenheid in gesprek te gaan over het ontwerp van de 1^e partiele herziening van de Omgevingsverordening NH2020. Toegevoegd na de GS vergadering van 14 september jl. is het ontwerp afwegingskader energietransitie Hollandse Waterlinies aan dit agendapunt toegevoegd. Er zijn technische vragen gesteld door D66 en CDA en deze zijn beantwoord. Vanochtend zijn twee schriftelijke inspraakreacties toegevoegd aan de stukken. De vragen uit een van deze reacties worden ambtelijk aan de indiener beantwoord.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat het college nu alweer de 600 meter norm voor windturbines wil wijzigen terwijl de zorgen onder de omwonenden niet minder zijn geworden. Er kwamen op de vorige vergadering over dit onderwerp 100 insprekers, een record! Het energienetwerk zit vol waardoor bedrijven en scholen niet gebouwd kunnen worden. In juli jl. diende JA21 een motie in om te onderzoeken wat er nodig is om het netwerk toekomstbestendig te maken. Afgelopen week diende de fractie een motie in om de congestieproblematiek verder te onderzoeken. Donderdag trok netwerkbeheerder Liander aan de noodrem dat er de komende jaren niets meer kan. In Noord-Holland noord zit het netwerk de komende 4 jaar vol. In Amsterdam loopt het op naar 6 jaar. Dit is erg schadelijk voor inwoners, MKB en de economie. Door het overbelaste netwerk zullen er in de toekomst waarschijnlijk black-outs optreden. Heeft GS dit niet zien aankomen en was er niet meer mogelijk vanuit de provincie om deze impasse te voorkomen? Liander betaalt bedrijven die hun stroomverbruik verminderen. Hoeveel bedrijven maken hier gebruik van en wat zijn de kosten

- 465 hiervan voor de provincie als aandeelhouder van Liander?
Mw. **Van Wijnen** (GL) vraagt wat dit te maken heeft met de Omgevingsverordening.
Dhr. **Van den Berg** (JA21) antwoordt dat de RES leidend is voor de Omgevingsverordening.
Mw. **Van Wijnen** (GL) beaamt dat de RES en de Omgevingsverordening aan elkaar gekoppeld zijn.
Dhr. Van den Berg heeft het nu echter alleen over het netwerk.
- 470 Mw. **Kaamer van Hoegee** (VVD) vraagt of dhr. Van den Berg ervan op de hoogte is dat de VVD vorige week schriftelijke vragen heeft ingediend over het netwerk. De regel is dat hierover geen vragen beantwoord worden voordat de schriftelijke vragen zijn beantwoord.
Dhr. **Van den Berg** (JA21) zegt dat hij had gehoopt dat de VVD actie zou ondernemen i.p.v. alleen maar schriftelijke vragen in te dienen. Het college weet van geen ophouden, de 600 meter norm voor
- 475 windturbines moet en zal wijken. Extra windturbines zullen het netwerk echter alleen maar verder onder druk zetten. Hoe kijkt de gedeputeerde aan tegen de inpasbaarheid van extra windturbines in het toch al overbelaste netwerk en deelt hij de zorgen van JA21 dat extra windturbines op extra druk op het netwerk leiden? Uit het rapport in het addendum blijkt dat windturbines bouwen op minder dan 600 meter afstand tot grote risico's voor de volksgezondheid leidt. Helaas staat de VVD nu
- 480 vooraan om de 600 meter te torpederen. De lusten en lasten zijn volledig uit balans. De groene stroom is voor de data centers en de inwoners krijgen de overlast. De gevolgen voor veel inwoners zijn groot, ruim een half miljoen Nederlanders leeft in energiearmoede. Om de problemen niet verder te laten escaleren is er per direct actie nodig. Een expertmeeting zal PS helpen om een weloverwogen beleidskeuze te maken. De fractie vraagt de commissie om steun daarvoor.
- 485 Dhr. **Kaptheijns** (PVV) geeft aan dat zijn fractie niet enthousiast is over de eerste potentiële wijziging van de Omgevingsvergunning. Het uitgangspunt dat de RES'en leidend moeten zijn voor wind op land is ook verwerkt in de Omgevingsverordening. De PVV ziet niets in het opwekken van energie door zon en wind in de Hollandse Waterlinie. Is er al meer bekend over het plan MER?
Mw. **Van Andel** (CDA) geeft aan dat haar fractie het onverstandig vindt dat de provincie binnen de
- 490 zoekgebieden van de RES geen regels meer heeft voor wind en zon op land. Dit is verwoord in het initiatiefvoorstel dat deze week in de PS is behandeld.
Dhr. **Kanik** (D66) vraagt hoe mw. Van Andel kan beweren dat er geen regels meer zijn?
Mw. **Van Andel** (CDA) antwoordt dat er alleen als regel staat dat de RES leidend is.
Dhr. **Kanik** (D66) zegt dat dit er niet staat. Er staat duidelijk vermeld dat het moet passen in het
- 495 landschap, dat er gecompenseerd moet worden e.d.
Mw. **Van Andel** (CDA) vindt het positief dat de provincie nog wel richtlijnen noemt waaraan voldaan moet worden. De fractie maakt zich zorgen over het loslaten van de regels. De inspraakreacties op de Omgevingsvergunning gingen vooral hier over. Deze inspraakreacties zijn nog niet ontvangen en komen in Q4 beschikbaar. Hetgeen vanavond wordt gezegd wordt niet meer meegenomen in de
- 500 stukken die volgende week ter inzage worden gelegd. In de brief van de gedeputeerde staat dat het voornemen van het loslaten van de bovenwettelijke wind op land eisen geleid heeft tot veel bestuurlijke en maatschappelijke onrust en dat het daarom van belang is op de korte termijn duidelijkheid te geven. Hoe denkt de gedeputeerde dat het regelen van RES'en voor wind op land de bestuurlijke en maatschappelijke onrust zal verminderen? Ziet de gedeputeerde de inspraakreacties
- 505 zoals die zijn binnengekomen in april/mei ook als inspraakreacties op dit stuk? Of moet iedereen opnieuw reageren? Worden de reacties die vandaag nog binnen zijn gekomen meegenomen als zienswijze?
Mw. **Van Soest** (50Plus/PvdO) zegt dat het voorstel het ter inzage leggen van het ontwerp betreft. Waarom is de voordracht niet voorgelegd aan de commissie zodat men vooraf wist waar het over ging? De fractie heeft schriftelijke vragen gesteld over de uitspraak van de Raad van State, gevraagd is of de Europese norm meegenomen kan worden.
- 510 Mw. **Kaper-Hartenberg** (CU) vraagt of de commissie ook de beantwoording van de schriftelijk

gestelde vragen mag ontvangen. Dit wordt toegezegd.

De fractie van de CU kan zich vinden in het voorstel om het ter inzage te leggen.

515 Dhr. **Kanik** (D66) deelt de visie van het college dat er snel duidelijkheid geboden moet worden aan
initiatiefnemers van duurzame energieprojecten over hoe het wind op landbeleid eruit gaat zien. Ook
is het belangrijk dat de inwoners duidelijkheid krijgen over hoe de provincie omgaat met het beleid.
De GS wijzigingen zijn echter lastig te lezen voor de inwoners. Er is een motie aangenomen over
begrijpelijke taal. De fractie vraagt of de wijzigingen duidelijker kunnen worden geformuleerd. Dit
520 zou een extra laag transparantie toevoegen. De schriftelijk ingediende technische vragen zijn
inmiddels beantwoord. Gaat het college inzake artikel 4.1.00 bouwverbod windturbines nadere
regels stellen en hoe zien die eruit?

Mw. **Kaamer van Hoegee** (VVD) geeft aan dat haar fractie akkoord gaat met het ter inzage leggen van
de stukken. Zij vraagt wat er wordt gedaan met de aandachtspunten die in het addendum staan
525 genoemd met name het aandachtspunt om een gezamenlijke ruimtelijke visie goed in te passen in
de zoekgebieden. Over het energienetwerk zijn schriftelijke vragen gesteld. De fractie wacht op
beantwoording hiervan.

Mw. **Van Wijnen** (GL) geeft aan dat in 2018 een omgevingsvisie is vastgesteld met een uitgebreide
participatie. De organisaties die hierop gereageerd hebben gaan hun ideeën pas gerealiseerd zien in
530 2022. Spreker is blij dat de regels in OV 1.0 gecorrigeerd worden en gelijk gaan lopen met OV 2.0.
De windorganisaties wachten al erg lang voordat zij aan de slag kunnen. De fractie is blij dat verder
wordt gegaan met deze transitie.

Mw. **De Vries** (PvdA) dankt voor de partiele herziening van de OV 2020. Zij is blij dat de
gedeputeerden zo snel geacteerd hebben. Het gaat om een zorgvuldige en voortvarende inpassing
535 van de zoekgebieden voor windturbines in de RES'en die zijn vastgesteld. Om de provincie in 2050
energieneutraal te hebben is een goed energienetwerk nodig. Er is nu alles aan gedaan om de RES te
laten landen in de Omgevingsverordening. Het zou zonde zijn als de verduurzaming en de
bedrijvigheid vastlopen op een onvoldoende energienetwerk. Ziet PS mogelijkheid voor de inpassing
van grotere trafostations en zwaardere infrastructuur te versnellen?

540 Dhr. **Hollebeek** (PvdD) geeft aan dat de RES door PS is vastgesteld. Het heeft consequenties. De
milieugevolgen zijn in kaart gebracht in het addendum van het plan MER. Spreker is verbaasd dat er
nog steeds zoekgebieden voor windturbines op volkstuinparken met overnachtingsmogelijkheid
kunnen worden ingepland terwijl een motie van dhr. Klein en spreker unaniem is aangenomen en
waarin werd gesteld dat volkstuinenterreinen gezien moeten worden als terreinen voor nacht c.q.
545 dagrecreatie. Hij wil graag een reflectie hierop van de gedeputeerde. De meeste weerstand bleek te
gaan over de paar windturbines die gepland staan rondom Amsterdam. Zijn deze paar windturbines
zo belangrijk voor de energietransitie of kan de weerstand worden verminderd door deze turbines
niet op deze plek neer te zetten.

Dhr. **Mangal** (DENK) vraagt of de aanvullende MER verkort uitgevoerd of wordt hiervoor een
550 uitgebreide procedure gevolgd? Wanneer wordt dit uitgebracht en moeten zienswijzen op de MER
worden ingediend?

Mw. **Alberts** (SP) geeft aan dat zij akkoord gaat met het ter inzage leggen. Het is wel een juridisch
stuk. Een oplegger kan wellicht helderheid verschaffen. De 600 meter grens was voor de SP erg
belangrijk maar wordt nu toch geschrapt. Dit is een teleurstelling. Ook het feit dat er toch
555 windturbines geplaatst mogen worden in NNN-gebieden is teleurstellend.

Gedeputeerde **Loggen** geeft aan dat juridische teksten verankerd moeten zijn in de verordening
omdat er rechtskracht vanuit gaat. Het toevoegen van een oplegger of begeleidend schrijven met een
verdieping is wel een mogelijkheid. Gekeken zal worden naar de mogelijkheden hiervan.

560

Gedeputeerde **Stigter** geeft aan dat de eerder ingediende zienswijzen automatisch doorlopen. Op een ander moment zal nog een keer verdiepend gesproken worden over netcongestie.

De uitspraak van de Raad van State heeft geen effect gehad op het addendum. Er is wel huiswerk te doen. De uitspraak zegt dat het Rijk ontbroken heeft aan een MER beoordeling. Die moet alsnog plaatsvinden. Deze beoordeling door het Rijk zal 1–2 jaar op zich laten wachten. In de tussentijd blijven de bestaande verleende vergunningen staan.

Wat met de Verordening is beoogd dat een heel RES proces is doorlopen in de provincie en vervolgens is het de verantwoordelijkheid van de provincie om dit te faciliteren. Wat de provincie betreft komen er geen bovenwettelijke normen voor wat betreft windmolens.

In het addendum staat de aanvulling om niet alleen te kijken naar het concrete zoekgebied maar ook iets verder te kijken. Dit staat in de toelichting van de verordening maar het is goed om dit te vatten in een nadere regel/aanscherping. De gedeputeerde vindt dit een goede suggestie.

Volkstuinen en woonboten hebben geen betekenis in de regels zoals in deze verordening zijn opgenomen. In de verdere uitwerking van de RES zijn alle volkstuinen benaderd en wordt er gekeken wat er wel en niet mogelijk is.

Er is een beperkte MER uitgevoerd in het addendum van de verordening. In een volgende fase van realisatie van het project moet er wel een MER beoordeling worden gemaakt of een project MER worden opgesteld.

Mw. **Van Wijnen** (GL) zegt dat er een motie is aangenomen over de externe veiligheid van volkstuinen. Wordt deze motie gehonoreerd door het college?

Gedeputeerde **Stigter** beaamt dat deze motie wordt gehonoreerd.

In de verordening staat opgenomen dat er een mogelijkheid bestaat voor windenergie in een NNN-gebied. Hierbij moet de meerwaarde voor de realisatie van NNN worden aangetoond. Het is niet mogelijk dat NNN-gebieden wegvallen door het belang van windturbines.

Tweede termijn

Dhr. **Mangal** (DENK) vraagt aandacht voor overlast door licht door windturbines. Wordt dit ook meegenomen?

Dhr. **Kanik** (D66) dankt de gedeputeerde voor de toezegging om een oplegnotitie toe te voegen en de extra processtappen in de ruimtelijke handreiking.

Gedeputeerde **Stigter** geeft aan dat het rode lichtje op de windturbine verplicht was. Er zijn veel klachten over. Bekeken wordt of dit vervangen kan worden door een ander soort lichtje.

6. Rondvraag gedeputeerde Stigter (portefeuilles Klimaat en Energie)

Dhr. **Zoon** (PvdD) noemt het belang van plantaardig eten om de Klimaatdoelen te behalen. In de week van 28 oktober tot 5 november is de Nationale Klimaatweek 2021. Het zou mooi zijn als de provincie in die week in het bedrijfsrestaurant en de bijeenkomsten en catering plantaardige catering als standaard aanbiedt. Mensen die vlees willen eten kunnen dit vooraf aangeven. Keuzevrijheid is heel belangrijk. Is GS bereid om te kijken of er mogelijkheden zijn om dit toe te passen in deze Klimaatweek?

Gedeputeerde **Stigter** zegt dat met de gezamenlijke provincies gekeken wordt naar een invulling van de Klimaatweek. Voeding maakt hier onderdeel van uit. Spreker zal ervoor zorgen dat er plantaardige voeding aanwezig is.

Dhr. **Zoon** (PvdD) is blij met deze positieve insteek.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat zijn fractie op 30 juni jl. vragen heeft ingediend over de gevolgen van de MER. Deze vragen zijn nog steeds niet beantwoord.

Gedeputeerde **Stigter** geeft aan dat hij versneld zal kijken hoe dit op tafel gelegd kan worden.

610

7. Rondvraag gedeputeerde Loggen (portefeuilles Ruimte en Wonen)

De vraag van mevrouw Alberts over datacenters is eerder in de vergadering al beantwoord door gedeputeerde Zaal.

615

Dhr. **Mulder** (D66) geeft aan dat de Raad van State op 1 september jl. uitspraak heeft gedaan in de kwestie rond bouwplannen rond de Ruïne van Brederode. Het bestemmingsplan is vernietigd op grond van de Ruimte voor Ruimte regeling. Geeft de uitspraak van de Raad van State aanleiding tot het aanpassen van de Ruimte voor Ruimte regeling en is dit gebied nu voldoende beschermd in het licht van de cultuurhistorische waarde, de zichtlijnen en de natuurwaarde?

620

Gedeputeerde **Loggen** antwoordt dat de beantwoording complex is. Hij zal het antwoord Statenbreed aanbieden.

8. Sluiting

De **voorzitter** dankt allen en sluit de vergadering om 21.45 uur.

625